

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zbrodnie-niemieckie/104991,Proces-katow-z-Plaszowa.html>

Członkowie załogi obozu KL Płaszów podczas procesu przed Sądem Okręgowym w Krakowie. W pierwszym rzędzie od prawej siedzą: były komendant obozu Arnold Büscher, Edmund Zdrojewski, Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser, F.W. Korhals, Andreas Dreer. Wszyscy w wojskowych kurtkach mundurowych pozbawionych oznaczeń i dystynkcji oraz w słuchawkach na uszach. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)

ARTYKUŁ

Proces katów z Płaszowa

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa (1945-1948) Pierwsze lata Polski Ludowej

Autor: EWA WÓJCICKA 08.01.2024

W październiku 1942 r. z rozkazu Juliana Schernerera, dowódcy SS i Policji w Krakowie, na terenie Podgórze i Woli Duchackiej utworzono obóz pracy – Zwangsarbeitslager Płaszów (ZAL). 10 stycznia 1944 r. został przekształcony w

obóz koncentracyjny.

8 stycznia 1948 r. w Sądzie Okręgowym przy ul. Senackiej 1 w Krakowie, w sali numer 16, rozpoczął się proces przeciwko osiemnastu członkom załogi obozu KL Kraków-Płaszów. Na ławie oskarżonych zasiedli m.in.: Arnold Büscher (zastępca komendanta obozu, od 13 września 1944 r. komendant oraz dowódca batalionu strażniczego), Ferdynand Glaser, Lorenz Landstorfer, Albert Rödel, Johann Ammering i Edmund Zdrojewski, których oskarżano o uczestniczenie w zabójstwach więźniów, fizyczne znęcanie się nad osadzonymi, kradzież ich mienia. Żaden z oskarżonych nie przyznawał się do zarzucanych czynów, wszyscy marginalizowali swój udział w zbrodniach, mimo obciążających ich zeznań świadków.

Obóz w Płaszowie

Warto pokrótce przedstawić genezę podkrakowskiego miejsca kaźni kilku tysięcy Polaków oraz Żydów. W październiku 1942 r. z rozkazu Juliana Scherнера, dowódcy SS i Policji w Krakowie, na terenie Podgórze i Woli Duchackiej utworzono obóz pracy - *Zwangsarbeitslager Plaszow* (ZAL). Wybudowano go na miejscu dawnych cmentarzy żydowskich. Osadzonymi byli Żydzi z gett w Krakowie, Bochni, Tarnowie, Przemyślu oraz z likwidowanych obozów pracy w Czarnym Dunajcu, Szepiowie, Pustkowie, Stalowej Woli.

Fragment obozu KL Płaszów z placem apelowym (fot. z zasobu AIPN)

**Panorama obozu KL Płaszów -
widok od wzgórza nad
Bergstrasse, z wieży
przeciwlotniczej (fot. z zasobu
AIPN)**

7 lipca 1943 r. Niemcy wydzielili z istniejącego ZAL Płaszów obóz pracy wychowawczej dla Polaków – *Arbeitserziehungslager* (AEL), kierowany przez Lorenza Landstorfera. Początkowo więźniami były osoby skazane za przestępstwa pospolite, a w późniejszym okresie również członkowie ruchu oporu. Przebywali tu ponadto Polacy pochodzący z podkrakowskich, spacyfikowanych przez okupanta, miejscowości, jak Sułkowice czy Wola Justowska.

10 stycznia 1944 r. istniejący obóz pracy przekształcono w obóz koncentracyjny – *Konzentrationslager* Płaszow *bei* Krakau – KL Płaszów. Był on również obozem przejściowym dla Żydów z Węgier. Stąd transportowano więźniów do innych obozów koncentracyjnych. Ostatnich osadzonych, ponad 600 osób, 14 stycznia 1945 r. skierowano do KL Auschwitz. Wówczas Płaszów opuścił również Kurt Schupke, ówczesny komendant obozu.

Wyrok dla zbrodniarzy

Po kilkunastu dniach procedowania, 23 stycznia 1948 r., Sąd Okręgowy w Krakowie wydał wobec oskarżonych następujące wyroki: Arnold Büscher (po rewizji wyroku w 1949 r.), Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser oraz Edmund Zdrojewski zostali skazani na karę śmierci. Próbowali oni odwoływać się od zasądzonego orzeczenia do sądu wyższej instancji oraz zwrócili się o ułaskawienie do prezydenta, jednak zabiegi te okazały się bezskuteczne. Wyroki wykonano w więzieniu przy ulicy Montelupich w Krakowie.

**Członkowie załogi obozu KL
Płaszow podczas procesu przed
Sądem Okręgowym w Krakowie.**

W pierwszym rządzie od prawej siedzą: były komendant obozu Arnold Büscher, Edmund Zdrojewski, Lorenz Landstorfer, Ferdinand Glaser, F.W. Korthals, Andreas Dreer. Wszyscy w wojskowych kurtkach mundurowych pozbawionych oznaczeń i dystynkcji oraz w słuchawkach na uszach. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)

Skład sędziowski podczas procesu osiemnastu członków załogi obozu KL Płaszow (w tym Arnolda Büschera) przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Pośrodku (3 od lewej) przewodniczący składu dr J. Różański, wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Kraków, 8 stycznia 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)

Pozostałych dwunastu członków załogi obozu skazano na długoletnie kary więzienia. W trakcie procesu żaden z oskarżonych nie okazał skruchy. Niestety tylko nieliczni ponieśli karę, spora część esesmanów z obozu w Płaszowie zdołała uniknąć sprawiedliwości, jak m.in. Willi Eckert czy Arwid Janetz.

Amon Leopold Göth, komendant płażowski obozu w okresie od 11 lutego 1943 do 13 września 1944 r., został skazany wyrokiem z 5 września 1946 r. na karę śmierci. Wyrok wykonano 13 września 1946 r.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

Arnold Büscher, były komendant obozu KL Plaszow i główny oskarżony w procesie osiemnastu byłych członków załogi obozu KL Plaszow przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Kraków, styczeń 1948 r. Źródło: CAF (fot. z zasobu AIPN)

Arnold Büscher (w okularach) i Edmund Zdrojewski, główni oskarżeni podczas procesu osiemnastu członków załogi obozu KL Plaszow przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Kraków, styczeń 1948 r. Źródło: CAF (fot.

z zasobu AIPN)

COFNIJ SIĘ